

**Zakres wiedzy i umiejętności oraz wykaz literatury
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Geografii
dla uczniów szkół podstawowych województwa śląskiego
w roku szkolnym 2023/2024**

I stopień

Zakres wiedzy i umiejętności oraz proponowanej literatury opracowuje i przekazuje uczniom szkoły szkolna komisja konkursowa – § 6.2. regulaminu konkursu.

I. Zakres umiejętności

Umiejętności wymagane od uczestników Konkursu Przedmiotowego z Geografii opisane są w podstawach programowych dla przedmiotów przyroda i geografia dla szkoły podstawowej.

1. Prowadzenie obserwacji, analizowanie pozyskanych danych i formułowanie wniosków na ich podstawie.
2. Korzystanie z planów, map, fotografii, rysunków, wykresów, diagramów, danych statystycznych, tekstów źródłowych w celu zdobywania, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych.
3. Interpretowanie map różnej treści.
4. Stawianie pytań, formułowanie hipotez oraz proponowanie rozwiązań problemów dotyczących środowiska przyrodniczego.
5. Określanie związków i zależności między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego, społeczno-gospodarczego i kulturowego w Polsce i różnych regionach świata, formułowanie twierdzenia o prawidłowościach, dokonywanie uogólnień.
6. Ocenianie zjawisk i procesów społeczno-kulturowych oraz gospodarczych zachodzących w Polsce i w różnych regionach świata.
7. Stawianie pytań, formułowanie hipotez oraz proponowanie rozwiązań problemów dotyczących środowiska geograficznego.
8. Podejmowanie nowych wyzwań oraz racjonalnych działań prośrodowiskowych i społecznych.
9. Rozwijanie umiejętności percepcji przestrzeni i wyobraźni przestrzennej.
10. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w życiu codziennym.

II. Zakres treści.

Zakres treści Konkursu Przedmiotowego z Geografii jest zgodny z treściami podstaw programowych dla przedmiotów przyroda (w zakresie treści geograficznych) i geografia dla szkoły podstawowej. Obejmuje również treści wskazanych pozycji literatury. Wskazana literatura jest rozszerzeniem zakresu treści konkursu.

II stopień

Zakres treści: *Geografia fizyczna świata. Krajobrazy Ziemi. Geografia Polski.*

1. **Mapa** ogólnogeograficzna, krajobrazowa, turystyczna, skala mapy, treść mapy.
2. **Lądy i oceany na Ziemi:** rozmieszczenie lądów i oceanów, pierwsze wyprawy geograficzne.
3. **Krajobrazy świata:** wilgotnego lasu równikowego i lasu strefy umiarkowanej, sawanny i stepu, pustyni gorącej i lodowej, tajgi i tundry, śródziemnomorski, wysokogórski Himalajów; strefowość a piętrowość klimatyczno-roślinna na świecie.

4. **Ruchy Ziemi:** Ziemia w Układzie Słonecznym; ruch obrotowy i obiegowy; następstwa ruchów Ziemi.
5. **Współrzędne geograficzne:** szerokość i długość geograficzna; położenie matematyczno-geograficzne punktów i obszarów; rozciągłość południkowa i równoleżnikowa.
6. **Krajobrazy Polski:** wysokogórski (Tatry), wyżynny (Wyżyna Krakowsko-Częstochowska), nizinny (Nizina Mazowiecka), pojezierny (Pojezierze Mazurskie), nadmorski (Pobrzeże Słowińskie), wielkomijski (Warszawa), miejsko-przemysłowy (Wyżyna Śląska), rolniczy (Wyżyna Lubelska).
7. **Środowisko przyrodnicze Polski** na tle Europy: położenie geograficzne Polski; wpływ ruchów górotwórczych i zlodowaceń na rzeźbę Europy i Polski; przejściowość klimatu Polski; Morze Bałtyckie; główne rzeki Polski i ich systemy; główne typy gleb w Polsce; lasy w Polsce; dziedzictwo przyrodnicze Polski, surowce mineralne Polski.
8. **Spółeczeństwo i gospodarka Polski** na tle Europy: rozmieszczenie ludności, struktura demograficzna Polski (wiekowa, narodowościowa, wyznaniowa, wykształcenia, zatrudnienia);
9. **Migracje Polaków** na tle współczesnych ruchów migracyjnych w Europie; zróżnicowanie polskich miast; sektory gospodarki Polski; rolnictwo Polski; zmiany struktury przemysłu Polski; zróżnicowanie usług i ich rola w rozwoju gospodarki; rozwój komunikacji; gospodarka morską; atrakcyjność turystyczna Polski.
10. **Relacje między elementami środowiska geograficznego** na przykładzie wybranych obszarów Polski. Wpływ: sposobu zagospodarowania dorzecza na występowanie powodzi; warunków przyrodniczych (np.: zasobów surowców mineralnych, wiatru, wód i usłonecznienia) pozaprzyrodniczych na energetykę; rozwoju dużych miast na przekształcenia strefy podmiejskiej; procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany w zaludnieniu obszarów wiejskich; przemian gospodarczych po 1989 r. na zmiany struktury zatrudnienia; transportu na rozwój działalności gospodarczej; walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego na rozwój turystyki.
11. Treści kształcenia rozszerzające podstawę programową zawarte we wskazanej literaturze.

III stopień

Zakres treści: *Wybrane problemy i regiony geograficzne świata*

1. Treści z drugiego stopnia.
2. **Geografia Europy:** położenie i granice kontynentu; podział polityczny Europy; główne cechy środowiska przyrodniczego Europy; zjawiska występujące na granicach płyt litosfery; zróżnicowanie ludności oraz starzenie się społeczeństw; największe europejskie metropolie; zróżnicowanie źródeł energii w krajach europejskich; rolnictwo, przemysł i usługi w wybranych krajach europejskich; turystyka w Europie Południowej.
3. **Sąsiedzi Polski:** przemiany przemysłu w Niemczech; dziedzictwo kulturowe Litwy i Białorusi; środowisko przyrodnicze i atrakcje turystyczne Czech i Słowacji; problemy polityczne, społeczne i gospodarcze Ukrainy; zróżnicowanie przyrodnicze i społeczno-gospodarcze Rosji; relacje Polski z sąsiadami.
4. **Wybrane problemy i regiony geograficzne Azji:** Azja jako kontynent kontrastów geograficznych; pacyficzny „pierścień ognia”; klimat monsunowy w Azji Południowo-Wschodniej; Japonia – gospodarka na tle warunków przyrodniczych i społeczno-kulturowych; Chiny – rozmieszczenie ludności, problemy demograficzne oraz znaczenie w gospodarce światowej; Indie krajem wielkich możliwości rozwojowych oraz kontrastów społecznych i gospodarczych; Bliski Wschód – kultura regionu, ropa naftowa, obszar konfliktów zbrojnych.
5. **Wybrane problemy i regiony geograficzne Afryki:** położenie Afryki i jego wpływ na cyrkulację powietrza i rozmieszczenie opadów atmosferycznych; strefowość klimatyczno-roślinno-glebova; warunki gospodarowania człowieka w strefie Sahelu – problem zachowania równowagi ekologicznej; rozwój turystyki w Kenii; rolnictwo żarowo-odłogowe i nowoczesne plantacje w Afryce Zachodniej; przyczyny niedożywienia w Etiopii; tradycyjna i nowoczesna gospodarka w Afryce.

6. **Wybrane problemy i regiony geograficzne Ameryki Północnej i Południowej:** rozciągłość południkowa i ukształtowanie powierzchni; północna granica upraw i lasów w Kanadzie; cyklony i powodzie w Ameryce Północnej; problemy zagospodarowania Amazonii; sytuacja rdzennej ludności; slumsy w wielkich miastach; megalopolis; Dolina Krzemowa jako przykład technopolii; znaczenie gospodarcze Stanów Zjednoczonych w świecie.
7. **Wybrane problemy i regiony geograficzne Australii i Oceanii:** środowisko przyrodnicze; rozmieszczenie ludności i gospodarka.
8. **Geografia obszarów okołobiegunowych:** środowisko przyrodnicze; badania naukowe; polscy badacze.
9. Treści kształcenia rozszerzające podstawę programową zawarte we wskazanej literaturze.

III. Proponowana literatura

II stopień

1. *Potencjał surowcowy Polski* Geografia w Szkole nr 3/2023 s. 9 -13.
2. *Deforestacja - globalny problem środowiska przyrodniczego* Geografia w Szkole nr 4/2022 s. 4 – 10.

III stopień

1. *Morze Kaspijskie - niezwykła pozostałość praoceanu*, Geografia w Szkole nr 4/2022, s. 11-15.
2. *Jukatan - w krainie cenotów*, Geografia w Szkole nr 3/2023, s.14-19.
3. *Ludność świata przekroczyła 8 mld - Świat panorama*, Geografia w Szkole nr 6/2022, s. 47.

**Protokół
pierwszego stopnia Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Geografii
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2023/2024**

Aktualna nazwa szkoły .....

Adres i telefon .....

Adres e-mail .....

Gmina/Powiat .....

Wydział Nadzoru Edukacji/Delegatura Kuratorium Oświaty w .....
/wybrać właściwy podmiot nadzorujący szkołę/.

Szkolna komisja konkursowa w składzie:

lp.	imię i nazwisko nauczyciela	funkcja	podpis
1		Przewodniczący	
2		Członek	

stwierdza, że eliminacje pierwszego stopnia konkursu zostały przeprowadzone zgodnie z regulaminem zatwierdzonym przez Śląskiego Kuratora Oświaty.

Liczba uczniów biorących udział w konkursie .....

Liczba uczniów zakwalifikowanych do drugiego stopnia .....

Dodatkowe informacje o przebiegu konkursu .....

.....

.....
miejsowość, data

.....
podpis Przewodniczącego Szkolnej Komisji Konkursowej

Uwaga: zgodnie z § 15 pkt 4 Regulaminu Konkursu Przedmiotowego Prace uczniów oraz załącznik nr 2 pozostają w dokumentacji szkoły.

**Klauzula informacyjna
dla uczestników konkursu przedmiotowego
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego w roku szkolnym 2023/2024**

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (**RODO**) informujemy:

Kto jest administratorem danych osobowych?	Administratorem danych osobowych uczestników wojewódzkich konkursów przedmiotowych jest Śląski Kurator Oświaty w Katowicach, ul. Powstańców 41 a 40-024 Katowice. e-mail: kancelaria@kuratorium.katowice.pl, skrytka ePUAP: /y77uu54yfi/skrytka
Z kim można się kontaktować w sprawie przetwarzania danych osobowych?	We wszystkich sprawach związanych z ochroną i przetwarzaniem danych osobowych mogą się Państwo kontaktować z Inspektorem Ochrony Danych: e-mail: iod@kuratorium.katowice.pl, tel: 32 606-30-37
Jakie dane, w jakim celu oraz na jakiej podstawie będą przetwarzane dane osobowe?	Podane dane osobowe: <ul style="list-style-type: none"> • imię, • nazwisko, • data urodzenia, • miejsce urodzenia, • imiona i nazwiska rodziców/opiekunów prawnych uczestnika konkursu, • nazwa i adres szkoły uczestnika konkursu, • klasa będą przetwarzane w celu przeprowadzenia wojewódzkich konkursów przedmiotowych na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> • art. 6 ust. 1 lit. a czyli zgody na przetwarzanie danych uczestnika konkursu, • art. 6 ust. 1 lit. c RODO w związku z realizacją przepisów art. 51 ust.1 pkt 7 ustawy z dnia 14 grudnia Prawo oświatowe (Dz.U. z 2023 r. poz. 900), a także § 1-5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzenia konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. z 2020 r. poz. 1036), dla których przetwarzanie danych jest niezbędne. Imiona i nazwiska laureatów wielokrotnych oraz nazwy szkół, do których uczęszczają, wizerunek laureatów mogą być publikowane na stronie Kuratorium Oświaty w Katowicach: http://www.kuratorium.katowice.pl .
Przez jaki okres będą przechowywane dane osobowe?	Dane osobowe uczestnika konkursu po zrealizowaniu celu, dla którego zostały zebrane, będą przechowywane do końca roku szkolnego a następnie archiwizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
Kto ma dostęp do danych osobowych?	Obsługą wojewódzkich konkursów przedmiotowych odbywać się będzie poprzez platformę internetową Konkursy przedmiotowe Kuratorium Oświaty w Katowicach, pod adresem: https://konkursy.kuratorium.katowice.pl dostępnej wyłącznie dla organizatorów konkursu i dyrektora szkoły , do której uczęszcza uczestnik konkursu
Jakie prawa przysługują w związku z ochroną danych osobowych?	Osoby, których dane dotyczą, mają prawo do: <ol style="list-style-type: none"> a) dostępu do treści danych osobowych; b) żądania sprostowania danych osobowych, które są nieprawidłowe; c) żądania usunięcia danych osobowych, d) żądania ograniczenia przetwarzania. W przypadku uznania, że przetwarzanie przez Kuratorium Oświaty w Katowicach udostępnianych danych osobowych narusza przepisy RODO, przysługuje uczestnikowi konkursu prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego – Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych
Czy podawanie danych osobowych jest konieczne?	Podanie przez Państwa danych osobowych jest wymogiem ustawowym. Konsekwencją niepodania danych będzie brak możliwości udziału w konkursie.

.....	.....
.....	<i>imię/imiona i nazwisko uczestnika WKP</i>
.....	.....
.....	<i>ucznia/uczennicy klasy</i>
<i>imiona i nazwiska rodziców</i>	.....
<i>(opiekunów prawnych)</i>	<i>pełna nazwa szkoły</i>
	.....
	<i>data i miejsce urodzenia</i>

**Wyrażenie zgody na przetwarzanie danych osobowych uczestnika
wojewódzkiego konkursu przedmiotowego
dla uczniów szkół podstawowych województwa śląskiego w roku szkolnym 2023/2024**

Na podstawie art. 6 ust. 1 lit. a ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r. – RODO, wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych uczestnika konkursu .....

(imię/imiona i nazwisko dziecka)

Przez Śląskiego Kuratora Oświaty w Katowicach, w celu przeprowadzenia Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z .....

(nazwa konkursu)

dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego w roku szkolnym 2023/2024.

Wyrażenie zgody obejmuje następujące dane: imię, nazwisko, data i miejsce urodzenia, klasa oraz nazwa i adres szkoły uczestnika konkursu, imiona i nazwiska rodziców/opiekunów prawnych uczestnika konkursu oraz dane, o których mowa w § 12 regulaminu konkursu.

Zakres zgody na publikację wyników i wizerunku obejmuje: prezentację wyników wielokrotnych laureatów, wręczenie zaświadczeń podczas gali laureatów oraz publikację zdjęć wykonanych podczas uroczystości.

.....
miejsceowość, data

.....
(czytelny podpis wyrażającego zgodę)

**Regionalny Ośrodek
Doskonalenia Nauczycieli
i Informacji Pedagogicznej
„WOM” w Rybniku
ul. Parkowa 4A
44-200 Rybnik**

**Protokół eliminacji drugiego stopnia
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Geografii
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2023/2024**

Aktualna nazwa szkoły.....

Adres i telefon .....

Adres e-mail .....

Gmina/Powiat .....

Wydział Nadzoru Edukacji/Delegatura Kuratorium Oświaty w .....
/wybrać właściwy podmiot nadzorujący szkołę/.

Szkolna Komisja Konkursowa w składzie:

lp.	imię i nazwisko nauczyciela	funkcja	miejsce pracy wpisać ,w przypadku nauczyciela zatrudnionego w innej szkole	podpis
1		Przewodniczący		
2		Członek		
3		Członek		

stwierdza, że:

1. pobrany zestaw konkursowy został zabezpieczony zgodnie z zasadami określonymi w § 18 regulaminu konkursu.
2. eliminacje drugiego stopnia konkursu zostały przeprowadzone zgodnie z regulaminem zatwierdzonym przez Śląskiego Kuratora Oświaty.

Liczba uczniów biorących udział w konkursie .....

Liczba uczniów, którzy osiągnęli 85 % i więcej punktów .....

Informacje o uczniach z innych szkół biorących udział w konkursie (imię i nazwisko, nazwa szkoły)

.....
.....
.....

Dodatkowe informacje o przebiegu konkursu .....

.....
.....

.....
miejsce, data

.....
podpis Przewodniczącego Szkolnej Komisji Konkursowej

(pieczęć szkoły)

.....

(miejsowość, data)

Oświadczenie

Zobowiązuję się przestrzegać przepisów regulaminu Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Geografii dla uczniów szkół podstawowych województwa śląskiego w roku szkolnym 2023/2024 oraz nie ujawniać uczestnikom wyników konkursu przed terminem przewidzianym w regulaminie.

Oświadczam, że przyjmuję odpowiedzialność nałożoną na mnie w zakresie określonym w regulaminie Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Geografii.

Imię i nazwisko	Funkcja	Czytelny podpis
	Przewodniczący	
	Członek	
	Członek	

(podpis i pieczęć dyrektora szkoły)

**Kuratorium Oświaty
w Katowicach
ul. Powstańców 41 A
40-024 Katowice**

**Lista laureatów
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Geografii
dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2023/2024**

Wojewódzka Komisja Konkursowa w składzie:

Przewodniczący .....

Członkowie 1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....

przedkłada listę laureatów Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Geografii dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego w roku szkolnym 2023/2024, która stanowi załącznik do protokołu.*

Ogólna liczba laureatów wynosi .....

*Listę laureatów należy wygenerować z platformy internetowej Konkursy Przedmiotowe i opracować w tabeli sporządzonej w arkuszu kalkulacyjnym.

.....
miejsowość, data

.....
*podpis Przewodniczącego
Wojewódzkiej Komisji Konkursowej*

**Kuratorium Oświaty
w Katowicach
ul. Powstańców 41 A
40-024 Katowice**

**Lista finalistów
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego
z Geografii dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego
w roku szkolnym 2023/2024**

Wojewódzka Komisja Konkursowa w składzie:

Przewodniczący .....

Członkowie 1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....

przedkłada listę finalistów Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Geografii dla uczniów szkół podstawowych woj. śląskiego w roku szkolnym 2023/2024, która stanowi załącznik do protokołu.*

Ogólna liczba finalistów wynosi .....

*Listę finalistów należy wygenerować z platformy internetowej Konkursy Przedmiotowe i opracować w tabeli sporządzonej w arkuszu kalkulacyjnym.

.....
miejsowość, data

.....
*podpis Przewodniczącego
Wojewódzkiej Komisji Konkursowej*

Karta uczestnika Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego¹

1. Nazwisko ucznia		
2. Imię/ imiona ucznia		
3. Imiona i nazwiska rodziców/prawnych opiekunów	Matka/prawny opiekun	
	Ojciec/prawny opiekun	
4. Pełna nazwa szkoły		
5. Klasa		
6. Adres szkoły		
7. Powiat		
8. Gmina		
9. Nr tel. szkoły, e-mail szkoły		
10. Wydział/Delegatura Kuratorium Oświaty, na terenie której znajduje się szkoła		
11. Numer kodowy wypełnia członek komisji konkursowej w dniu konkursu		

.....
miejsowość, data

.....
podpis i pieczętka Dyrektora Szkoły

Każdy uczestnik III stopnia powinien posiadać kartę do kodowania opracowaną komputerowo. Dyrektor szkoły odpowiada za przygotowanie karty zgodnie z załączonym wzorem.

¹ WZÓR – PROSZĘ WYPEŁNIĆ KOMPUTEROWO